

Byla C-502/20**Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį
parengta prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka****Gavimo data:**

2020 m. spalio 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour d'appel de Mons (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugsėjo 22 d.

Apeliantas, atsakovas pirmoje instancijoje:

TP

Kita apeliacinio proceso šalis, ieškovas pirmoje instancijoje:

Institut des Experts en Automobiles

1. Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės

- 1 TP daugelį metų Belgijoje dirbo automobilių ekspertu.
- 2 Nuo 2014 m. sausio 28 d. TP gyvena Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje ir nurodo nuo tos dienos čia vykdančią savo pagrindinę veiklą.
- 3 2015 m. rugsėjo mėn. *Institut belge des experts en automobiles* (Belgijos automobilių ekspertų institutas) (toliau – IEA) paragino TP atlikti formalumus, susijusius jo padėtimi ir pateikti prašymą tapti Instituto nuolatinio nariu.
- 4 TP ginčija pareigą tapti IEA nuolatinio nariu. Be to, jis nurodo taip pat atliekantis tam tikrus vertinimus už Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ribų (Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje ar Šveicarijoje) ir todėl prašo būti įtrauktas į automobilių ekspertų, laikinai ir kartais vykdančių veiklą Belgijoje, sąrašą.
- 5 IEA mano, kad atsižvelgiant į tai, jog TP nėra nuolatinis Instituto narys, jo automobilių eksperto Belgijoje veika laikytina neteisėta ir nesąžininga.

- 6 2017 m. vasario 28 d. IEA kreipėsi į *Tribunal de commerce du Hainaut, division Charleroi* (Heno komercinių bylų teismo Šarlerua skyrius, Belgija) pirmininką, prašydamas, kad TP nutrauktų automobilių eksperto veiklą ir nesivadintų automobilių ekspertu.
- 7 Pareiškęs priešieškinį TP pareikalavo pripažinti, kad jis yra įtrauktas į automobilių ekspertų, veiklą vykdančių laikinai ir kartais, sąrašą.
- 8 2017 m. lapkričio 29 d. sprendimu pirmininkas iš esmės patenkino ieškinį dėl veiklos nutraukimo ir atmetė priešieškinį.
- 9 2018 m. vasario 15 d. TP apskundė šį sprendimą *Cour d'appel de Mons* (Monso apeliacinis teismas).
- 10 2019 m. gruodžio 3 d. sprendimu apeliacinis teismas:
 - nusprendė, kad remiantis TP pateiktais dokumentais, jis yra įsisteigęs Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje, kaip tai suprantama pagal 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo;
 - konstatavo, kad nuo 2016 m. TP prašo būti įtrauktas į automobilių ekspertų, veiklą vykdančių laikinai ir kartais, sąrašą, kaip tai suprantama pagal 2007 m. gegužės 15 d. įstatymo 6 straipsnį, tačiau jo prašymas nebuvo patenkintas, motyvuojant tuo, kad jo teikiamos paslaugos nėra nei „laikinos“, nei „kartkartinės“.

2. Nagrinėjamos nuostatos

Sjungos teisė

2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo

- 11 5 konstatuojamoje dalyje nurodyta:

„Atsižvelgiant į skirtingas sistemas, nustatytas, viena vertus, teikti laikinas ar vienkartinės [kartkartines] paslaugas per sieną ir, kita vertus, įsisteigus, turėtų būti išaiškinti šių dviejų sąvokų atskyrimo kriterijai, kai paslaugos teikėjas atvyksta į priimančiosios valstybės narės teritoriją.“
- 12 7 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Priimančiosios valstybės narės, kai tai būtina ir atitinka Bendrijos teisę, gali nustatyti deklaravimo reikalavimus. Šie reikalavimai neturėtų nepropo[r]cingai apsunkinti paslaugos teikėjų ir kliudyti naudotis paslaugų teikimo laisve ar daryti tokį naudojimąsi mažiau patraukliu. <...>“

13 5 straipsnyje nustatyta:

„Laisvo paslaugų teikimo principas

1. Nepažeidžiant specialių Bendrijos teisės nuostatų ir šios direktyvos 6 bei 7 straipsnių, valstybės narės dėl jokių su profesine kvalifikacija susijusių prižasčių neriboja paslaugų teikimo laisvės kitoje valstybėje narėje:

a) jei paslaugos teikėjas yra teisėtai įsisteigęs valstybėje narėje (toliau – įsisteigimo valstybė narė), kad užsiimtų ten ta pačia profesija, ir

<...>

2. Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos tik tuomet, kai paslaugos teikėjas nuvyksta į priimančiosios valstybės narės teritoriją laikinai ir vienkartinei [kartais] užsiimti 1 dalyje nurodyta profesija.

Paslaugų teikimo laikinumas ir vienkartinumas [kartkartinumas] įvertinamas kiekvienu konkrečiu atveju, visų pirma pagal jo trukmę, dažnumą, reguliarumą ir tęstinumą.

3. Jei paslaugos teikėjas keičia buvimo vietą, jam taikomos profesinio, įstatyminio ar administracinio pobūdžio profesinės taisyklės, kurios yra tiesiogiai susijusios su profesine kvalifikacija, pvz., profesijos apibrėžimas, naudojimasis profesiniais vardais ir rimtas profesinis aplaidumas, tiesiogiai ir konkrečiai susijęs su vartotojų apsauga ir sauga, o taip pat drausminės nuostatos, taikytinos priimančiojoje valstybėje narėje specialistams, užsiimantiems toje valstybėje narėje ta pačia profesija.“

14 6 straipsnyje numatyta:

„Išimtys

Pagal 5 straipsnio 1 dalį priimančioji valstybė narė kitoje valstybėje narėje įsisteigusius paslaugų teikėjus atleidžia nuo reikalavimų, kuriuos ji taiko savo teritorijoje įsisteigusiems specialistams, susijusių su:

a) profesinės organizacijos ar institucijos suteikiamu leidimu, registracija ar naryste joje. Siekdamas palengvinti jų teritorijoje pagal 5 straipsnio 3 dalį galiojančių drausminių nuostatų taikymą valstybės narės gali numatyti automatinę laikinąją registraciją arba *pro forma* narystę tokioje profesinėje organizacijoje ar institucijoje <...>“

15 7 straipsnyje nustatyta:

„Išankstinė deklaracija, jei paslaugos teikėjas keičia buvimo vietą

1. Valstybės narės gali reikalauti, kad tuomet, kai paslaugos teikėjas pirmą kartą iš vienos valstybės narės persikelia į kitą paslaugoms teikti, jis turėtų iš anksto

pateikti priimančiosios valstybės narės kompetentingai institucijai raštišką deklaraciją su informacija apie bet kokį draudimą ar kitokias asmenines ar kolektyvines profesinės atsakomybės apsaugos priemones. Tokios deklaracijos atnaujinamos kartą per metus, jei paslaugos teikėjas per tuos metus ketina teikti laikinas arba vienkartinės [kartkartines] paslaugas toje valstybėje narėje. Paslaugos teikėjas gali pateikti deklaraciją bet kokia forma. <...>“

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje

16 31 konstatuojamoje dalyje nurodyta:

„Ši direktyva atitinka ir neturi įtakos 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo. <...> Dėl laikino paslaugų teikimo kitoje valstybėje šios direktyvos nuostata, leidžianti nukrypti nuo laisvės teikti paslaugas, užtikrina, kad nebūtų daromas poveikis Direktyvos 2005/36/EB II antraštinei daliai dėl laisvo paslaugų judėjimo. Todėl nuostata dėl laisvės teikti paslaugas neturi įtakos nė vienai priemonei, taikomai valstybėje narėje, kurioje paslaugos teikiamos pagal tą direktyvą.“

17 16 straipsnyje nustatyta:

„Laisvė teikti paslaugas

1. Valstybės narės gerbia teikėjų teisę teikti paslaugas ne toje valstybėje narėje, kurioje jie yra įsisteigę.

Valstybė narė, kurioje teikiama paslauga, savo teritorijoje užtikrina nevaržomą teisę teikti paslaugas ar vykdyti paslaugų teikimo veiklą.

<...>

2. Valstybės narės negali apriboti kitoje valstybėje narėje įsisteigusio teikėjo laisvės teikti paslaugas, nustatydamos tokius reikalavimus:

- a) reikalavimą teikėjui būti įsisteigusiam tos valstybės narės teritorijoje;
- b) teikėjo įsipareigojimą gauti valstybės narės kompetentingų institucijų leidimą, taip pat įsiregistruoti tos valstybės narės registre arba joje esančiose profesinėse įstaigose ar asociacijose, išskyrus šioje direktyvoje arba kituose Bendrijos teisės aktuose numatytus atvejus; <...>“

18 17 straipsnyje numatyta:

„Papildomos nuo laisvės teikti paslaugas leidžiančios nukrypti nuostatos

16 straipsnis netaikomas:

<...>

6) klausimams, kuriems taikoma Direktyvos 2005/36/EB II antraštinė dalis, taip pat valstybių narių, kuriose teikiama paslauga, reikalavimams, pagal kuriuos vykdyti tam tikrą veiklą leidžiama tik tam tikros profesijos atstovams; <...>“

Nacionalinė teisė

2008 m. vasario 12 d. įstatymas, kuriuo nustatomos bendros ES profesinių kvalifikacijų pripažinimo taisyklės

- 19 6 straipsnyje į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2005/36 5 straipsnio 2 dalis jos nekeičiant:

„Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos tik tuomet, kai paslaugos teikėjas nuvyksta į Belgijos teritoriją laikinai ir kartais užsiimti 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta profesija.

Paslaugų teikimo laikinumas ir kartkartinumas įvertinamas kiekvienu konkrečiu atveju, visų pirma pagal jo trukmę, dažnumą, reguliarumą ir tęstinumą.“

- 20 8 straipsnyje (išimtyms dėl leidimo) perkeliamas Direktyvos 2005/36 6 straipsnis.
- 21 9 straipsnyje (Deklaravimo tvarka pirmąkart pradėdant teikti paslaugas) perkeliamas Direktyvos 2005/36 7 straipsnis.

2007 m. gegužės 15 d. įstatymas dėl automobilių eksperto profesijos pripažinimo ir apsaugos, kuriuo įsteigiamas Automobilių ekspertų institutas

- 22 5 straipsnyje nustatyta:

1. Automobilių ekspertų instituto nuolatinio nario arba praktikanto statusas suteikiamas bet kuriam fiziniam asmeniui, kuris pageidauja įsisteigti Belgijoje kaip automobilių ekspertas ir pateikia atitinkamą prašymą bei įvykdo šias sąlygas:

<...>

2) pateikia šiuos profesinės kvalifikacijos įrodymus:

<...>

b) kompetenciją patvirtinantį dokumentą arba formalios kvalifikacijos įrodymą, išduotą Europos Sąjungos valstybės narės, <...> 2008 m. vasario 12 d. įstatymo, kuriuo nustatomos naujos bendros EB profesinių kvalifikacijų pripažinimo taisyklės, III antraštinės dalies I skyriuje nustatytais atvejais ir tvarka; <...>“

- 23 6 straipsnyje nurodyta:

„Kai naudodamiesi paslaugų teikimo laisve Europos Sąjungos valstybių narių <...> piliečiai atvyksta į Belgiją pirmąkart laikinai ir kartais vykdyti automobilių ekspertų veiklą, jie apie tai iš anksto rašytiniu pareiškimu informuoja kompetentingą Instituto tarybos kolegiją pagal 2008 m. vasario 12 d. įstatymo, kuriuo įtvirtinamos naujos bendros EB profesinių kvalifikacijų pripažinimo nuostatos, 9 straipsnio 1 dalį. <...> Jie įtraukiami į paslaugų teikimo registrą pagal minėto įstatymo 8 straipsnio a punktą <...>“.

3. Cour d'appel (Apeliacinis teismas) vertinimas

- 24 *Cour d'appel* visų pirma pažymi, kad Direktyvoje 2006/123 dėl paslaugų vidaus rinkoje specialiai nepakeista paslaugų teikimo sistema, įtvirtinta Direktyva 2005/36 dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo. Pakartojant „paslaugų“ direktyvos 31 konstatuojamąją dalį nuostata dėl laisvės teikti paslaugas neturi poveikio nė vienai priemonei, taikomai pagal Direktyvą 2005/36 valstybėje narėje, kurioje paslauga teikiama. .
- 25 Į Belgijos teisę Direktyva 2005/36/EB buvo iš dalies perkelta 2008 m. vasario 12 d. įstatymu, kuriame nurodyta, kad paslaugų teikimo laisvė taikoma tik tais atvejais, kai paslaugų teikėjas atvyksta į Belgiją [savo veiklą] vykdyti laikinai ir kartais.
- 26 2007 m. gegužės 15 d. įstatyme, susijusiame su automobilių ekspertais, nurodytas tas pats paslaugų teikimo laisvės principas, kai veikla vykdoma laikinai ir kartais.
- 27 Šiuo atveju po ilgo įsisteigimo Belgijoje laikotarpio TP šiuo metu yra įsisteigęs Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje ir prašo būti įtrauktas į automobilių ekspertų, veiklą vykdančių laikinai ir kartais, sąrašą, kaip tai suprantama pagal 2007 m. gegužės 15 d. įstatymo 6 straipsnį.
- 28 Jis pateikė Bendrijos viduje teiktų paslaugų suvestinę ataskaitą, iš kurios matyti, kad jis kelis kartus veiklą vykdė Belgijoje, tačiau didžioji dalis jo profesinės veiklos šiuo metu yra vykdoma ne Belgijos teritorijoje. Sudėtinga įvertinti veiklos mastą, tačiau ji galėtų būti laikoma „antrine“ – kalbėta apie santykį 1:100.
- 29 IEA atsisako įtraukti TP į automobilių ekspertų, veiklą vykdančių laikinai ir kartais, registrą, motyvuodamas tuo, kad jis vykdo ne laikiną veiklą, o tik tęsia ankstesniąją veiklą, nes Belgijoje jis buvo įsisteigęs daugiau kaip 25 metus. *Cour d'appel* manymu, tai reiškia, kad jeigu anksčiau valstybėje narėje yra vykdyta ilgalaikė ir reguliari veikla, ta pati veikla negalėtų būti pripažinta laikina veikla po to, kai įsisteigimo vieta perkeliama į kitą valstybę narę.
- 30 *Cour d'appel* kelia klausimą, ar toks atsisakymas yra kliūtis įsisteigimo laisvei Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje. Taigi jis teikia Teisingumo Teismui pirmąjį klausimą, nurodytą toliau pateiktame a punkte.

- 31 Kitas IEA atsisakymo įtraukti TP į automobilių ekspertų, veiklą vykdančių laikinai ir kartais, registrą motyvas yra tas, kad jis Belgijoje paslaugas teikė 2016 ir 2017 m. (bent vieną paslaugą per ketvirtį ir 3–5 paslaugas per 2016 m. 3 ir 4 ketvirčius), taigi veikla vykdyta reguliariai, o ne kartais.
- 32 *Cour d'appel* paprašė, kad IEA nurodytų, nuo kada veikla nebelaikoma vykdoma kartais, nes nuorodos tik į trukmės, dažnumo, reguliarumo ir tęstinumo sąvokas nėra tikslios.
- 33 Laipsniškumo skalėje nuo „vienkartinės“ arba „atsitiktinės“ ir „nedidelio masto paslaugos palyginti su pagrindine veikla (pavyzdžiui santykiu 1:100)“, dėl neaiškių 2008 m. vasario 12 d. įstatymo 6 straipsnio nuostatų galimas bet koks aiškinimas, taigi tai lemia ir tam tikrą valdžios institucijos, kuri priima sprendimą dėl įtraukimo į sąrašą, piktnaudžiavimo galimybę.
- 34 Atsižvelgdamas į tai, kad nagrinėjamos veiklos laikinumas ir kartotinumumas turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į paslaugos teikimo trukmę, bet taip pat į jos dažnumą, reguliarumą ir tęstinumą, *Cour d'appel* daro išvadą, kad *a priori* negalima atmesti tam tikro kartotinumumo.
- 35 Taip pat, priešingai nei tvirtina IEA, paslaugos teikimo laikinumas neturėtų sudaryti kliūčių paslaugos teikėjui kitoje valstybėje narėje, kurioje paslauga teikiama, apsirūpinti tam tikra infrastruktūra, pavyzdžiui, biuru.
- 36 Taigi antruoju klausimu, nurodytu b punkte, *Cour d'appel* teiraujasi Teisingumo Teismo dėl minėto IEA pateikto išaiškinimo atitikties direktyvos nuostatomis, t. y. iš esmės atitikties Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo 5, 6 ir 7 straipsniams.

4. Prejudiciniai klausimai

- 37 *Cour d'appel* teikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- a) Ar 2007 m. gegužės 15 d. Belgijos įstatymo dėl automobilių eksperto profesijos pripažinimo ir apsaugos 5 straipsnio [1 dalies 2 punkto] b papunktis ir 6 straipsnis, siejami su 2008 m. vasario 12 d. Įstatymo, kuriuo nustatomos bendros ES profesinių kvalifikacijų pripažinimo taisyklės, nuostatomis, būtent 6, 8 ir 9 straipsniais, gali būti aiškinami taip, kad paslaugos teikėjas, kuris perkelia savo įsisteigimo vietą į kitą valstybę narę, negali po tokio perkėlimo būti įtrauktas į savo kilmės šalies, t. y. Belgijos, laikinai ir kartais teikiamų paslaugų IEA registrą, siekiant šioje šalyje laikinai ir kartais vykdyti veiklą. Ar toks aiškinimas atitinka Sąjungos teisėje pripažinta įsisteigimo laisvę?
- b) Ar 2007 m. gegužės 15 d. Belgijos įstatymo dėl automobilių eksperto profesijos pripažinimo ir apsaugos 5 straipsnio [1 dalies 2 punkto] b papunktis ir 6 straipsnis, siejami su 2008 m. vasario 12 d. Įstatymo, kuriuo nustatomos bendros ES profesinių kvalifikacijų pripažinimo taisyklės, nuostatomis, būtent 6, 8 ir

9 straipsniais, aiškinami taip, kad pagal laikinos ir kartkartinės veiklos sąvoką valstybėje narėje įsisteigęs paslaugos teikėjas negali teikti paslaugų kitoje valstybėje narėje, jeigu joms būdingas tam tikras kartotinumumas, tačiau jos nėra reguliarios, arba toje valstybėje apsirūpinti tam tikra infrastruktūra, atitinka minėtos direktyvos nuostatas?

DARBINIS VERTINIMAS